26

DISSERTATIO MEDICA, DE PODAGRA,

Quam
Conſenſu Gratioſæ Facultatis Medicæ

Sub Præsidio
VIRI Nobiliſſimi, Excellentiſſimi
atq; Experientiſsimi,

DN. ELIÆ CAMERARII,
Sereniſsimi Ducis Wirtemberg. Conſiliarii
& Archiatri, Medicinæ Doctoris & Profeſſoris Publ.
Ordin. Celeberrimi,
Patroni ſui & Præceptoris ætatem colendi,

Exercitii & Speciminis Loco
Ad diem 25. Septempris MDCCXVI.
Publicè defendendam
conſcripſit

DANIEL HOFFMANN, Stuttgardianus,
Medicinæ Studioſus.

TUBINGÆ,
Literis JOHANNIS CUNRADI REISI.

Q. D. B. V.

INter Morbos noſtro hoc ſeculo frequentiores, quibus quam plurimi vexantur, ſuum quoque & principem fere locum obtinet Podagra, famoſus ille divitum olim, nunc vero & pauperiorum Morbus, quamvis Baglivus in *Praxi Medica Lib. II.* experientia edoctus dicat, quod plures interficiat divites, quam pauperes, plures ſapientes quam fatuos; quamobrem quidam Medicorum eam morbum Dominorum & ab intenſiſſimis doloribus Dominum morborum appellarunt, in cujus naturam & remedia inquirere, ſicque qualecunque ſtudiorum noſtrorum Specimen, priusquam ad exteros abeamus, edere, nobis in præſens animus eſt, quod ut feliciter cedat, faxit ſupremum in cœlis Numen.

Theſ. I.

NOtum omnibus eſt de Podagra, quod ſit Dolor articulorum, maxime pedum, graviſſimus, (& per hoc ab eryſipelate diverſus) diverſis periodis rediens; Sunt, qui per inflammationem pedum definiunt, aſt hæc ſuperveniens potius ſymptoma, quam ipſe morbus eſt, cum ſint podagrici, qui calorem illum inflammatorium intenſum plane non experiuntur, præſertim ſi ſint temperamenti frigidioris, phlegmatici, de quo, ut & ſpecie doloris, infra dicemus.

II. SUBJECTUM igitur Podagræ adæquatum eſt Pes; ſubjectum vero Primarium ſunt partes nerveo-membranoſæ, tendinoſæ, articulos cingentes & inveſtientes, vicino perioſtio ſubinde per conſenſum patiente, quod ex ipſa ſenſibilitate doloris luculenter patet. Equidem fuerunt, qui ſubjectum tanti doloris muſculos eſſe dixerunt, propter impotentiam ad motum; Verum non ſequitur, adeſt impotentia ad motum, ergo muſculi ſunt affecti; nam & membranæ tendineæ oſſa cingentes in articulationibus ad motum requiruntur, & vel aridæ, vel, quod hùc magis quadrat, nimis tenſæ motum reddunt difficilem, ſi non impediendo totius motionis mechaniſmum, inferendo tamen dolorem ad minimum motum acerrimum, propter tenſionem per motum quemcunque ſupervenientem. Huic ſententiæ videtur etiam contrariari ipſa dolorum ferocia, muſculi enim in ſe ſenſu tam exacto non ſunt præditi, niſi ratione fibrarum & membranarum;

Alii ſubſtituerunt carnes, quod idem, pariterque non omni ex parte veritati conſentaneum eſſe videtur, tum, quia ibi dolorem ſentiunt podagrici, ubi caro non eſt, & maxime quidem circa articulationes in pede, in quibus caro muſculoſa non reperitur, tum, quod podagrici carnem in ſuperioribus pedis partibus ſine exacerbatione doloris contrectare poſſunt, contra vero à leviſſima articulorum attrectatione notabile doloris augmentum perſentiſcunt; neque nunc de rhevmatiſmo libet loqui.

III. CAUSA *Immediata* doloris Podagrici eſt Contractio ſpasmodica fibrillarum, ſive, uti loquitur Wedelius, vellicatio & lancinatio ſpasmodica tanquam à ſpina infixa, quam ii optime deſcribere norunt, qui ſentiunt. *Mediata Propinquior* eſt plerumque conatus naturæ Criticus, quo vult expellere heterogeneum ipſi adverſum ad partes exteriores ignobiliores, ne fiat illius heterogenei decubitus in partem aliquam nobiliorem, ſcilicet in viſcus aliquod, unde morbus gravior oriri poſſet, quod clariſſime patet in Podagra anomala, ſive retrograda, h. e. ubi natura, criticè agens, vel intempeſtiva atque inepta applicatione remediorum, perverſaque medendi methodo, vel alio quocunque modo impeditur, quo fit, ut malum ab exterioribus ad interiora redeat, maximasque cum præſentaneo vitæ periculo conjunctas excitet turbas: Vel etiam ubi natura enervata deſerit partes externas, vel uti alii loquuntur, natura vim hoſtis videns deſperabunda fugit ad interiora. Hujus motus teſtimonium clariſſimum etiam dat febricula illa plus minusve intenſa pro diverſitate ſubjecti, reliquarumque circumſtantiarum, illa enim nihil aliud eſt, quam celerior in illo actu expulſorio cordis motio cum conjuncta turbatione mixturæ, vel majore vel minore, qua plus vel minus totum corpus incaleſcit, ſuisque ſe prodit ſignis, interdum quidem ſatis luculenter, interdum vero ſubobſcurè, ita quidem, ut ægri eam ſæpe vix ſentiant præ ferocia doloris. Hinc eſt, quod vulgo dicunt, podagram prolongare vitam, iſta nimirum heterogenei ad partes ignobiliores expulſione, in qua natura vires ſuas atque robur, quo pollet, oſtendit: Hanc vero tendentiam naturæ ad partes illas inferiores probat conſpicua vaſorum ſanguiferorum per tibiam in principio paroxyſmi inflatio, quam dolor gravativus ſtatim inſequitur, prout hanc circumſtantiam in proprio corpore obſervavit Sydenham; Illud autem heterogeneum, contra quod natura motum illum inſtituit, quibusdam eſt plethora ſola, aliis cacochymia pituitoſa, aliis ſal acidum, vel fixum vel volatile. Veteres credidere, defluxum fieri liquoris alicujus pituitoſi, aquei, à cerebro ad articulum pedis, & propterea illos maxime podagræ obnoxios obſervari, qui ſint temperamenti phlegmatici, pituitoſi & catarrhis obnoxii; Quod ex parte convenit cum ipſa ſenſatione podagricorum, qui liquoris alicujus inſtar guttæ aquæ fervidæ à

ſuperioribus

ſuperioribus ad articulum pedis defluxum ſentire ſe ajunt; Plures autem reperiuntur podagrici, qui ſunt temperamenti magis ſanguinei quam phlegmatici, cum tinctura vel biliosa vel alia quacunque, de quo in ſeqq. Williſius exiſtimavit, in corpore ad podagram diſpoſito adeſſe acetoſitatem quandam ſucci nervei cum alio liquore naturæ alcalinæ in M. S. qui ad articulum pedis deponantur, & quod diverſæ ſunt indolis, per conflictum quaſi, effervescentiam ibi cauſentur, exemplo ſpiritus vitrioli & olei tartari, in hoc vero actu fibras nerveas vellicari, poſtea coagulationem fieri, unde tophacea illa materia in podagra nodoſa originem ſuam trahat, quæ quidem ingenioſa podagræ ætiologia eſt, ſed multis difficultatibus referta, nondum enim probatum eſt, per nervos vehi liquorem, dari ſuccum nerveum, ne dicam, dari talem in tanta copia; certum quidem eſt, madore quodam naturali internaque lubricitate etiam nervos gaudere, at nondum demonſtratum eſt, nervos eſſe canales, qui liquorem quendam palpabilem certis uſibus deſtinatum vehant; Sequeretur etiam ex hac Pathologia, omnem podagram eſſe nodoſam, cum tamen experientia contrarium teſtetur; Et quod maximum eſt, talis ſuccus nerveus acidus produceret motus ſpasmodicos antequam veniret ad articulos, ſine illa antegreſſa effervescentia, ut de aliis difficultatibus non dicam. Thomas Sidenham, Anglus, magnum totius orbis Literarii Lumen, cauſam podagræ ſtatuit labefactatam tam in partibus, quam ſuccis corporis univerſis concoctionem, quam ex ſuis cauſis deducit in *tr. de podagra.* Neceſſe autem eſt, ut intelligat levem tantum concoctionis labefactationem, alias nemo per 20. aut 30. annos podagricus eſſe poſſet, cum prorſus labefactatam concoctionem, vitiatamque chylificationem non poſſit non poſt paucos menſes ſequi cachexia, hydrops aliaque mala graviora; mihi ſufficit, cauſam podagræ materialem eſſe heterogeneum aliquod naturæ adverſum, quod partes membranoſas vellicare, ſicque contractiones dolorificas ſpaſmodicas quaſi producere aptum natum eſt, id quod plethora, orgasmus, ſerum acre, ſalſum, congeſtio ſanguinis circa partem vel aliud quid eſſe videtur. Cauſa E. recurrentium Paroxyſmorum podagricorum conſiſtit in nova humoris talis peccantis à natura facta ejectione partiumque illarum vellicatione, cui favet, membri à prægreſſis paroxyſmis orta debilitas atque infirmitas, ob quam facilius talem humorem admitit. Cauſa *Mediata Remotior ex R. N.* prima interdum eſt *Diſpoſitio Hæreditaria*, quæ, ſi unquam alias, hic ſane plurimum valet; Id quod ex eo patet, quia hujusmodi ſubjecta, in quibus diſpoſitio hæreditaria eſt ad hunc morbum, plerumque anticipant, & quandoque pueri adhuc aut juvenes podagra infeſtantur, quæ alias ætati declinanti tribuitur à Medicorum Parente *Sect. III. aph. 31.* Et ad aph. *Sect.*

A 3 *VI.*

VI. 30. in quo dicitur, puerum podagra ante Veneris uſum non laborare, Heurnius propterea hanc limitationem addit, niſi à parentum ſemine illa podagra nata fuerit; ſic Paſchalius vidit puerum ſeptennem podagricum à diſpoſitione hæreditaria talem, imo Schenckius obſervationes quasdam habet de infantibus podagricis; Ob eandem rationem teſtatur B. D. Metzger in *diſp. d. Theor. affect. p. n. hæreditar.* podagram transmigrare in ſobolem, omnemque arthritidis ſpeciem traduci, luce meridiana clarius eſſe affirmat, hinc tales morbi jure merito vocantur cum Rolfincio parentales, & cum Helmontio ſeminales; quomodo autem hoc contingat, an impreſſione talis ideæ principiis ſeminalibus facta à generantibus ſimili labe infectis, vel alio quocunque modo, hic non diſquiram. De Podagricis talibus vulgo etiam dicitur, quod nunquam aut rariſſime ſeniles annos attingant, cujus aſſerti rationes reddit luculentas Exc. D. D. Stahl in *Theor. Medic.* Ratione *Sexus* non omnimoda intercedit differentia, fœminæ enim æquè obſervantur podagricæ ac viri, quanquam Hippocrates *ſect. VI. aph. 29.* dicat, Mulierem podagra non laborare, niſi menſtrua defecerint & Wedelius *in Coment. ad. h. l.* largiorem vini potum fœminis magis fere, quam viris podagram & arthritidem accerſere ait; Cœterum *Temperamentum* ſanguineo - cholericum cum tinctura tamen reliquorum temperamentorum, item habitum corporis ſucculentiorem & ſpongioſiorem ex conſtitutione plethorica imprimis huic morbo obnoxium eſſe obſervare licet. *Res N. N.* quod concernit, tria illa famoſa omnibus notiſſima ac peſſima nomina, *Ira* nempe, *Venus* & *Bachus* primas hic tenent; De Ira ipſo ſenſu ac experientia conſtat, quod inter varia animi pathemata fere fortiſſimum ſit, totamque M.S. ac Spiritus animales in motum agat, quo fit, ut tale heterogeneum in M.S. latitans ipſum quoque excitetur, ſuamque activitatem ſortiatur; Ex Veneris vero abuſu atque exceſſu quanta proveniant mala, res pariter eſt notiſſima, per iſtum enim ſpiritus magnam partem conſumuntur, partes corporis à fonte caloris remotiores fiunt languidæ & ad reſiſtendum minus idoneæ; unde quemadmodum in Logicis alias dicitur, Concluſio ſequitur partem debiliorem, ita quoque morbus partem corporis debiliorem eo facilius occupare poteſt; Denique, omnem exceſſum in vini potu humoribus pravitatem quandam inducere, totumque nervorum ſyſtema debilitare, extra dubium poſitum eſt, adeo quidem, ut multi in podagra tam explicanda quam curanda huc fere unicè reſpiciant; Maximum vero damnum podagricis affert vinum, quod terram tartaream & calceam ſecum vehit, qualia ſunt, quæ in Alſatia & Auſtria naſcuntur; Præter hæc tria vero, *ſuppreſſionis Evacuationum* multum ad podagram conferre valent, cum vel ſola menſium ſuppreſſio fœminam podagricam facere poſſit, teſte Hippocr.

quemadmodum

quemadmodum & alia plurima fœminarum ſymptomata ab iſta ſuppreſſione oriuntur, quippe qua temperamentum frigidius & humidius mutatur in calidum, quale podagræ magis convenire certum eſt. In viris autem huc pertinet fluxus hæmorrhoidalis; Helmontius autem eo progreſſus eſt, ut ſuppreſſam quoque exhalationem excrementorum pedum imminentis podagræ prodromum eſſe dixerit: Id minimum certum eſt, quod nemo podagricorum ſit, qui de libertate tranſpirationis inſenſibilis, expletioneque naturali per vias ordinarias juſta, gloriari queat. *Res P. N.* huc ſpectantes ſunt *Injuria Externa*, quæ pedes poſſunt reddere infirmos ac debiles, refrigeratio ſcilicet nimia, fractura, luxatio &c.

IV. *Differentia* inter ipſos PAROXYSMOS eſt manifeſta, ſunt enim podagrici, qui paroxyſmos habent aliquot dierum, imo obſervationes proſtant, de paroxyſmo ſeptimanarum, qui tamen non tam videtur unus & ſimplex paroxyſmus, quam potius multi & particulares paroxyſmi ſibi continuo ſuccedentes, i. e. exacerbationum & remiſſionum viciſſitudines; alii breves admodum per 24. aut pauciores ſaltim horas; Quorundam paroxyſmi regulariter quaſi redeunt vere & autumno, tempore juxta Hippocr. *Sect. VI. aph. 55. & ſect. III. aph. 20.* huic morbo quaſi proprio ac ſolenni, aliorum indiſcriminatim; Quidam habent intervalla longiora, ita, ut per totum annum unum ſaltim experiantur paroxyſmum, alii poſt ſpatium trimeſtre aut quadrimeſtre, imo ſingulis fere menſibus doloribus podagricis vexantur, qui in aliis fere intolerabiles ſunt, ita, ut de morte ſibimet ipſis inferenda quidam cogitarint, in aliis vero tolerabiliores & magis obtuſi, ita, ut in lectulo, cui affixi ſunt, quieti jacere poſſint; Magna quoque eſt differentia febris, quæ cum paroxyſmo podagræ conjuncta eſt, multi enim febrem patiuntur cum doloribus intenſis, præcipue calidiores, ſanguinei vel cholerici, alii, qui temperamenti ſunt frigidioris, vix horripilationem ſentiunt, cum ſubſequenti calore non admodum intenſo, pro ratione non temperamenti ſolum, uti dixi, ſed & ætatis junioris aut provectioris, in ſenibus enim omnia torpent, in junioribus vero fervent ac æſtuant; Poſt paroxyſmum multum quoque variat ſtatus ægrotantium, dum alii rigorem ſentiunt ſive ſtuporem in parte affecta, & impotentiam ad motum, alii ſatis bene ſe habent, & obambulare poſſunt ſine magna difficultate. Huc ſpectaret quoque vaga podagræ indoles, qua plerumque & ex uno pede in alium, & ex his in manus, ac brachia, imo vel ulterius, non ſine anxio ægrotantium tremore ad nucham &c. facta μεταστάσει tranſit, niſi in ſolo pede podagram conſiderare, vi vocis, hac vice, in anguſtiis paginarum noſtrarum maluiſſemus.

V. Sign

V. Signa DIAGNOSTICA, quibus podagra dignoſci poteſt, & ab aliis quibuscunque pedum doloribus diſcerni, ſunt ſequentia. Communiter primum paroxyſmum, ut & recurrentes ſubinde ſine cauſa manifeſta paroxyſmos præcedit laſſitudo totius corporis ſatis notabilis ac moleſta, qualis in paroxyſmo præter ordinem e. g. ab exceſſivo quodam animi pathemate vel â ſiniſtra tractatione proveniente vix deprehenditur, ſed is potius ſubito erumpit in actum. Succedit huic laſſitudini Horror quidam major vel minor, interdum levis, interdum perfectè febrilis, quem excipit modo ordinario febrili, æſtus ſive calor, major vel minor, pro diverſitate temperamenti, vitæ generis, ætatis &c. Sequitur Dolor, occupans pedem, infinitis modis varians, modo tenſivus, modo fibratorius vel vellicatorius, modo lancinatorius vel palpitatorius vel roſivus veluti à cane rodente, uti dicit Baglivus, qui pro ratione ſubjecti per unum aut plures dies durat, uti dictum in th. præced. Hic dolor terminatur plerumque in ſtuporem, rigorem & tenſionem partis, unde impotentia ad motum, quam auget ſuperveniens Tumor, qui eſt ad modum Eryſipelacei, gradu ſaltim ab hoc diverſus, quippe non ſuppuratorius, nec exulceratorius, ſed ſenſim ac paulatim evaneſcens. Obſervatur etiam non rarò ſudor, interdum ſolius partis afflictæ cum ſiccitate totius, non ſine levamine, interdum modo Critico totius corporis, interdum totius corporis exceptâ ſola parte affecta, ſi non ad augmentum, tamen ad impedimentum remiſſionis doloris: Appetitus plerumque in paroxyſmo eſt dejectus, imo nauſea, ſæpe ad vomitum usque obſervatur, præſertim caſu quo paroxyſmus invenit ventriculum cibis, imo potius cruditatibus plenum; Denique luculentum hujus morbi ſignum præbet Urina, quæ præter ſedimentum febrile, bolare, in caſu febris intenſioris, habet adhuc minutum aliquod Sabulum, quod partim in fundo jacet, partim lateribus vitri affigitur, in forma cryſtallulorum, qui uti prætendunt authores, quantitate & pelluciditate repræſentent cryſtallulos tartari prima refrigeratione ortos, quorumque cum hypochondriacorum celebri ſabulo convenientiam, vel ſi quæ ſubſit, diſcrepantiam hac vice non diſcutiemus.

IV. PROGNOSIS. Cum Experientia conſtet, podagram eſſe morbum chronicum & curatu difficilem ex primo paroxyſmo facile divinare licet plures deinceps ſecuturos eſſe, de quo Medicus ægrotum in tempore monere debet, ut diætam deinceps obſervet ſtrictiorem, & ab injuriis quoque externis paroxysmum provocantibus ſibi cavere diſcat; Quod ſi podagra ex diſpoſitione hæreditaria originem traxerit, exigua aut prorſus nulla ſpes ſupereſt, ut quis ab ea penitus liberari poſſit, quamvis id prorſus impoſſibile non ſit judice Dolæo, alijsque, ſi ſcilicet æger præſcriptis medicis lubens morem gerat; Id vero beneficii loco reputandum, quod podagrici tum ab aliis gravibus quandoque morbis per podagram liberentur, tum ſi ab Epidemicis non tam facile corripiantur, ut alii: Ipſa vero podagra perſe lethalis non eſt, neque

que ea laborantes ob podagram moriuntur, ſed potius quia podagra ad articulos non defluit, dicente Baglivo. Quo intenſior vero & acutior eſt Dolor paroxysmorum ſæpe recurrentium, eo major quoque eſſe ſolet metus ſecuturæ Contracturæ, quæ in ſe nihil aliud eſt, quam tendinum, nervorum & fibrarum diu, graviterque laceſſitarum contractio & corrugatio; quo magis enim fibræ tenduntur, eo minus ſe poſſunt reſtituere, & facilè obrigeſcunt, vel, ſi mavis reſolvuntur, quod vel ſolo exemplo Mathematici illius celeberrimi Tychonis de Brahe conſtat, cui veſica urinaria ob copioſam urinam nimis diu retentam manſit expanſa, ita, ut mori neceſſe habuerit; Huic vero ſtatui ſæpe jungitur partis illius atrophia & Tabes; Denique podagra diu inveterata poſt ſe etiam nonnunquam trahit Nodos circa articulos, i. e. tumores à criſpatione tendinum, ſynoviæ affluentis, humidique præſentis induratione & exſiccatione, qui tamen apud nos rari ſunt, inde vero illud Poetæ, Tollere nodoſam neſcit Medicina podagram, quod de nodis materiam tophaceam jam continentibus & diſſilientibus intelligendum eſſe videtur, cum iſta nullo remedio attenuari aut ſubtilior reddi, multo minus digeri aut omnino reſolvi queat; Huc etiam ſpectat, quod *Hippocr. 6. Epid. Sect. 34.* dicit, Multis in aquam intercutem deſiit podagra, multis in aſthma, hæc ſucceſſio immedicabilis eſt, & inevitabilis, ſubintelligit vero forſan cachecticos, cui jungi poſſunt Obſervationes Baglivi podagræ in hydropem, anaſarcam, nephritidem ut & Colicam terminatæ; Denique Medicus peritus facile videre poteſt, Podagram fore retrogradam, anomalam, ſi viderit, ægrum neque diætam neque regimen ipſi præſcriptum debito modo obſervare, ſed cœco impetu in alia quavis noxia ruere, ac neglectis remediis à Medico ordinatis, iis, quæ vel Chirurgus imperitus vel alius forſan Empiricus circumforaneus ſuadet, incautius uti, qualia ſunt adſtringentia, repellentia, frigida, nimium emollientia, & quæ ſunt hujusmodi, quo fit, ut à partibus exterioribus ad internas retrogrediatur materia morbifica, & majori cum periculo, vel in pulmonibus, aſthma, vel in cerebro vertiginem aut apoplexiam, vel Colicam in inteſtinis cauſetur, cujus funeſti eventus exemplum adducit Hagendornius in obſervat.

VII. CURATIO. Sunt, qui podagram pro morbo plane incurabili habent, & propterea nulla prorſus remedia præſcribenda, ſed totum potius negotium naturæ committendum eſſe putant; Verum, quemadmodum illi in exceſſu peccant, qui promiſcuè omnem medicamentorum farraginem in morbo tam delicato adhibent ſine judicio; Ita hi in defectu mihi peccare, & neque officio Medici, neque deſiderio ægri ſatisfacere videntur, qui otioſi ſolum pugnæ ſpectatores exiſtunt, naturæ vero, (cujus miniſter eſſe debet Medicus) nullam idoneis medicamentis opem ferunt. Quare operam potius perito ac fideli Medico dandam eſſe cenſemus, ut naturæ laboranti ſuccurat, quoad fieri poteſt, ſi non ad eradicandam plane ac tollendam podagram, quod vix ſemper ſperari aut obtineri poteſt, tamen ad leniendam illam & demulcendam: Quo fine, gazophylacium illud triplex, Chirurgicum puta, Pharmacevticum & Diæteticum omni ſtudio ac labore excutiendum eſſe & quod ex his fontibus ſalutare ac proficuum hauriri poteſt, dextre adhibendum eſſe exiſtimamus.

VIII. Fons CHIRURGICUS. Hic nobis ſiſtit, ut in multis aliis, ita in hoc quoque morbo generoſum, magnæque utilitatis remedium V. S. puta; Dixi in ſuperioribus multos à nimia ſanguinis copia, aut à ſuppreſſis Evacuationibus ſolennioribus fieri podagricos, quamobrem ſanguineos, ſpongioſo corporis habitu præditos, præ aliis podagræ obnoxios obſervare licet; In his igitur & ſimilibus caſibus V. S. maximè præſervatorie & in principio paroxyſmi curativè non ſine fructu quandoque inſtitui poteſt, non neglectis reliquis ſignis ad V. S. indicandam neceſſarijs; Sectionem in ipſa dolente tumenteque parte vix auſim cum quibusdam commendare; quamvis enim non in ea, cum Hippocrate & Celſo, ſim ſententia, quod in omni articulorum dolore vena ſit ſecanda, nullus tamen dubito, quin V. S. ceu remedium revellens, evacuans & alterans optime conveniat podagricis ſan-

guineis, plethoricis, ipſi aſſuetis, & evacuationum familiarium ſuppreſſione laborantibus, Multi imprimis commendant Fonticulos, qui omnino locum inveniunt in ſubjectis ſeroſioribus ad educendum ſerum nimis copioſum, acre, quod & ipſum podagræ materiam præbere poſſe, nemo facile inficiabitur; Alii ad cœlum usque extollunt applicationem hirudinum, pro hæmorrhoidibus provocandis, imprimis ii, qui novam podagræ pathologiam ſupponunt, exiſtimantes, podagram omnem nihil aliud eſſe, quam ſpaſmodicam motitationem partium affectarum ex hæmorrhoidali ſanguinis niſu & compreſſione ortam, quod ſuo loco certiſſimum, ſaltem non de omnibus dici poſſe, ex eo colligo, quia multi ſunt podagrici, qui nihil unquam hæmorrhiodalis ſenſerunt, neque actualem ſanguinis per illa loca eruptionem, neque illarum partium titillationem, neque tendentiam & niſum ad illas partes ſentiunt; Hinc locum quidem habere poteſt applicatio hirudinum, ſed in illis caſibus ſolum, ubi vel eſt fluxus hæmorrhoidalis antea familiaris ſuppreſſio, vel ubi vena hæmorrhoidalis conſpicitur varicoſa, vel etiam ubi ſentitur ſanguinis ad illa loca tendentia; Ex eo enim, quod quidam fluxum hæmorrhoidum juſtum ac ſufficientem ſentiunt, & nihilominus conſtanter podagræ ſunt obnoxii, pronum eſt colligere, hæmorrhoides non eſſe abſolutum podagræ remedium; Tales autem dari teſtantur libri obſervat. Ita enim v. g. D. D. Stahlius obſervavit, virum quendam Illuſtrem aliosque complures laboroſſe podagra, una cum fluxu hæmorrhoidali per tempus bene longum; Utilitatem interim hæmorhoidum confirmat obſervatio *Mouffeti in Theatr. inſect.* ubi proponit hiſtoriam alicujus podagrici, qui eductione ſanguims menſtrua per applicationem hirudinum facta, plene à podagra liberatus, annum ætatis ſeptuageſimum nonum attigerit; Ad hunc fontem etiam ſpectat illud, quod *Godof. Kirch. in ſuis Calendariis ad annos 1691. 1692. 1693.* proponit, quando ſcilicet ipſa hora novi lunii inſtituere jubet ſcarrificationem & quantum aquâ calidâ, ſinè cucurbitulis, facta tamen preſſione effluat ſanguinis, emittere, cujus rei effectum admodum ſalutarem ſe in Viro quodam obſervaſſe ait; Denique in qodagra Anomala interna, cum fructu inſtituuntur frictiones pedum, applicantur veſicatoria vel ſaltim plantis pedum rubefacientia.

IX. Fons PHARMACEVTICUS; Multi ſunt, qui in ipſo paroxyſmo audent exhibere purgantia, & quidem non lenia ſed ſatis fortia, effectum autem horum noxium graviter deſcribit *Mingrave in tr. d. podagra anomala*, cumque in hoc conſiſtere ait, ut natura ab exterioribus ad alvum tracta, ex podagra externa faciat internam, non ſine manifeſto vitæ periculo, & Cnœfelius tales purgationes jure merito appellari cenſet totius naturæ turbationes, liquorumque naturalium colliquationes; Neque laxantia æque ſemper tuto adhibentur, neque durante paroxyſmo, ob dictam rationem, neque extra illum, quia motu iſto facile in quibusdam teneriotibus novus excitari poteſt paroxyſmus; Hippocrates tamen dyſenteria ait ſanat podagram & aliæ eliquationes valde proſunt, quæ ad inferas ſedes rerunt. Nec dubitandum, μεταςάσιν ad alvum criticam, laudabilem aliquando ſortiri effectum; Febri conjunctæ, quæ ſuis ſeſe ſignis prodit, cum fructu opponuntur abſorbentia, diaphoretica, anti febrilia, quibus interne accedunt ad dolores mitigandos, ſpaſmosque relaxandos ſpecifica Cephalica, nervina, calida, temperata vel frigida, pro diverſitate temperamentorum reliquarumque circumſtantiarum, excluſis tamen, niſi dolor ſit revera ſymptoma urgens, omnibus fortioribus opiatis, utpote quæ materiam in articulis figunt, ſique incommoda producunt non levia. Fuerunt, qui ad debellandum hunc morbum cogitarunt de ſalivatione Mercuriali, illamque ad podagram extenderunt, & Wedelius *in tr. d. Medic. facultat. L. II. Sect. II. C. XII.* proponit hiſtoriam viri alicujus ſalivatione Mercuriali à doloribus podagricis per integrum triennium curati, addit tamen, podagram, quanquam in gradu remiſſiori, poſtea rediiſſe; Internorum Agmen claudat, illud remedium, quod *Joh. Beguini in tyroc. chymic. p. 409.* proponit & Vellus Aureum

vocat,

vocat, cujus prolixam præparationem vide apud eund. de virtutibus autem hujus remedii D. Weidnerus dicit, ſe ſolo hoc remedio ſe ipſum curaſſe penitus à doloribus podagricis, cum antea ſubinde podagricus decumberet, & immanibus cruciatibus torqueretur, & quod magis admirationem movet, addit, ſe lana hac Aurea, uti vocat, quosdam in agone quaſi conſtitutos in vitam revocaſſe, ſit vero penes authorem fides. Externe multa ac varia partibus podagricè dolentibus applicantur, ſcopo potiſſimrm relaxandi ſpaſmos, mitigandi dolores, interque ea, multa in ægri perniciem, qualia ſunt repellentia, frigida, adſtringentia, à quorum uſu reportant quidem ceſſationem doloris ad tempus, ſed dein experiuntur vel contracturam, vel nodos, vel podagram internam; Ita ferunt, Ducem Wirtembergiæ Ulricum b. m. cum podagra laboraret, pedes dolentes immerſiſſe in aquam frigidam, & ſic, ſenſiſſe doloris remiſſionem; De eodem vero hiſtoriarum Monumenta teſtantur, quod per multos annos in ſtatu miſerrimo vixerit, adeo, ut neque pedibus incedere neque curru, neque equo vehi potuerit; ſic aquam frigidam etiam commendat Hippocr. *ſect. V. aph.* 25. cui vero oppono antecedentem *aph.* 18. ejusdem ſect. quo frigida nervis dicuntur inimica; Varia variis etiam in uſu ſunt Epithemata emollientia & Anodyna, de quibus generale hoc valet, quæ non ſunt naturæ ſpirituoſæ reſolventis in podagra plus nocent, quam proſunt, unde Baglivus abſtinendum eſſe monet in podagra à medicamentis anodyno-emollientibus copioſe adhibitis, ſi quidem ex nimio eorum uſu generantur tophi, in articulis, quibus dein contracturæ ſuccedunt, & Sydenham lenientia dolores facere ait diuturniores, intervallaque breviora. Idem videtur de Emplaſtris, quod ſatius & tutius ſit, iſta omittere, eò quod inſenſibilem tranſpirationem impediunt, cujus libertas maximum in hoc morbo eſt beneficium, quod illi experiuntur, quibus pars afflicta prius ſicca & arida jam madet: His autem omnibus, (ſi quidem externe aliquid agendum videatur, quod non ſemper licet) alia blanda nervina, reſolventia, poſſunt ſubſtitui, de quorum uſu nihil mali eſt metuendum, quales ſunt ſacculi ex vegetabilibus convenientibus ſicci; commendant aliqui illud Evporiſton, Micam ſcilicet panis cum Croco & Lacte, ſacculi tamen tutiores etiam iſto ſunt; neque ſemper ſpiritus Sulphurei nervini æque tuti ac convenientes ſunt, ut ut aliquando admittantur, urgentibus doloribus & ægris; ſic Sylvius ſtupendam vim balſami Sulphuris ſuccinati in tollendo dolore podagrico cum admiratione ſumma ſe expertum ſcribit, quod tamen omnibus promiſcue vix conveniet; Alii extollunt uſum theriacæ in forma Emplaſtri parti docenti applicatæ, quæ eſt reſolvens, blandum, anodynum, neque ſemper tamen forſan aptum, tutumque.

X. Fons DIÆTETICUS. Uti Diæta ad morbos inferendos plurimum valet, ſic ad illos quoque curandos & auſferendos contribuit quam maxime, certiſſimum enim eſt, nullum in tota natura certius ac præſtantius dari remedium, tam ad reſtituendam amiſſam & labefactatam ſanitatem, quam ad præſentem conſervandam, Diætâ ad ſubjecta determinata & ordinata, multos hinc audies gloriari de curatis morbis etiam gravioribus, ſola diæta regimineque bono, unde & D. D. Stahlius Diſſertationem de Abſtinentia inſcripſit de multorum atque magnorum morborum remedio, & hoc illud ipſum eſt, quod multi imo plurimi dicunt de podagra ipſa, illam non niſi exquiſita curari diæta, experientia nixi, qua obſervarunt, illos podagricos vixiſſe vitam quietiorem, perveniſſeque ad ætatem provectionem, qui in aſſumendis remedijs fuerint parci, in obſervanda autem Diæta ſtricta & exquiſita, accurati, quod confirmat Obſervatio Franc. Alexandri, Medici cujusdam à *D. Scholzio in Conſil. Med. p.* 709. allegata, de podagrico quodam quinquagenario, qui ob delictum carceri inclúſus per aliquot annos, ſolo pane & aqua vivere coactus, per hoc in totum à podagra liberatus fuerit, & dimiſſus ex carcere perplures annos adhuc à podagra plane liber ac immunis vixerit; Et hæc ſola eſt ratio Galeni, quod tempore Hippocratis tam pauci fuerint podagrici, nempe ob vitæ moderationem; Hic Ergo ſi unquam alias obtinet,

 illud

illud; Abſtine & efficies, quod Medicina nequit. Ut vero pateat, quomodo inſtituenda ſit Diæta, breviter id, percurrendo ſex *Res Non Naturales* Medicis dictas, oſtendam. Ratio & Experientia *aerem* temperatè calidum commendat, tum ratione totius corporis, tum imprimis partis afflictæ, aer enim ambiens calidus, reſolvit, diſcutit, ſpasmos relaxat, ſpiritus demulcet, ſicque dolorem ſi non plane tollit, tamen lenit & mitigat, cujus utilitas etiam ex malis, quæ ab intempeſtiva partis afflictæ denudatione proveniunt, patet: *Cibus* ſit tenuis, moderatus, temperatus, faciliſque concoctu, nimia enim ciborum repletio humores cumulat, cruditates auget; cibi vero naturæ calidioris, calorem intendunt. De *potu* controvertunt Practici, num concedendum ſit vinum, an potius decoctum aliquod ſubſtituendum; Equidem Celſus podagricis in totum prohibuit vinum, illudque primo loco poſuit inter ea, à quibus ſibi qui temperaverint, ſecuritatem ab hoc morbo per omnem vitam conſecuti fuerint, cum quo conſentiunt ii, qui curam lactis laudant & commendant uti Tſchirnhauſen, Langius, aliique; Aurelianus vero, nolens podagricis eſſe exoſus prohibendo in totum vinum, exceſſum ſaltim vitare juſſit, dicens, ne quid nimis, maxime vini, aut indigeſtionis aut veneris, ſi quis enim alias vino ſit adſuetus omnimoda ab hoc abſtinentia periculo vix caret, juxta illud *H ppocr. ſect. II. aph. 49. & 50.* quibus innuitur, conſuetudinem non temere eſſe mutandam; Erunt tamen quibus profuerit ſenſim deſueſcere à potu vini; Imo, ne cereviſiam quidem omnes concedere volunt, permoti forſan verbis Dioſcoridis, qui, cereviſiam lædere meninges ut & nervos cerebri, pravosque inde procreari ſuccos, ait, quod de cereviſia craſſa, calida, ſpirituoſa, variisque herbis, ut fieri interdum ſolet, capiti noxiis, alterata, non æque de tenui, laudabili probeque defecata, cujus uſum maxime extollit Sydenham, intelligendum eſſe arbitror; Interim, quoad hoc quoque ad conſuetudinem, quæ altera natura eſt, reſpiciendum eſſe, ratio dictitat; ſubſtitui autem ſolent decocta nonnulla, quorum ingredientia infinitis modis variant, ſic multi magni æſtimant decoct. antipodagricum Regis Boruſſiæ (quanquam illud reſtrictum magis ſit ad paroxysmum) ex rad. polypod. ſarſæpar. dactyl. L. Guajac. cum aqua & vino; Alii decoctum Conorum pini, alii cum Richardo Lovvero ptiſanam ſive decoct. avenaceum, alii decoctum Sydenhamii ex rad. ſarſæpar. L. ſaſſafr. chin. ras. C.C. glycyrrhiz. ſem. aniſ. alii alia. Abſolutæ neceſſitatis eſt *Quies* in paroxyſmo non ſolum totius corporis, ſed quam maxime partis afflictæ, dolor enim ad minimum etiam motum augetur; quanquam Sydenham motum etiam in paroxyſmo commendet ſatis vehementem, vectionem nempe in curru: Non minoris Neceſſitatis eſt *Motus* extra paroxyſmum, moderatus & ordinatus, talis enim pedes à prægreſſis doloribus fere rigidos factos, iterum extendit, movendique potentiam faciliorem reddit, pars enim de cætero etiam ſana, perlongum aliquod tempus nunquam mota, redditur rigida & ad motum inepta, quod ex Chirurgia patet, Chirurgi enim circumſpecti ſemper commendant motum levem, deligata etiam parte, ne ſc. natura plane obliviſcatur inſtituendi illius motus, & ne partes agilitatem ad motum neceſſariam, longiore nimis mora prorſus amittant; accedit, quod motus promoveat inſenſibilem tranſpirationem, cujus libertas magnum huic morbo levamen afferre poteſt; imo multi Medici, deficiente totius corporis motu, particulares motiones e. gr. per frictiones pedum, aliarumque partium inſtituunt. In *Somno* & *Vigiliis* obſervandus eſt Modus; ſomnus enim nimius caput gravat, nervos debilitat, Spiritus reddit torpidos, malumque totius corporis habitum producit; Moderatus vero omnia in ſua proportione, juſtoque ordine conſervat: Nimiæ vigiliæ blandum roſcidum abſumunt, Spiritus diſſipant, ſicque multiplici modo nocent; Quanta *animi pathematum* in corpore humano ſit efficacia, quilibet in ſe ipſo deprehendit, unde & iſta jure à Medicis relata ſunt inter ſex R. N. N. quorum uſus finiſter corpus deſtruat; Iram vero præ aliis affectibus vitandam eſſe, ex ſuperioribus liquet. Ad *Excreta* & *Retenta* pertinet inſenſibilis tranſpiratio, de cujus utilitate & neceſſitate jam diximus: Alvus & urina reſpondeant aſſumptis, evacuationes ordinariæ & conſuetæ non ſupprimantur, extraordinariæ e. g. fluxus hæmorrhoidalis &c. non intempeſtive ſiſtantur. Ultimo loco & hoc addo, quod